

"Kapadokya: Kayalardaki Şiirsellik" Türkiye standartlarına göre "şık" sayılabilecek nitelikteki 228 sayfalık kitap Fransa'da basılmış. Aygaz sponsorluğunda Maestro Yayıncılık A.Ş.'nin yayımladığı kitabın fotoğraf editörlüğünü Bünyad Dinç yapmış. İngilizce ve Türkçe basılan kitapta Ali İhsan Gökçen, Cüneyt Oğuztüzün, Emre İkizler, Faruk Akbaş, Gültekin Çizgen, Hakan Öge, İbrahim Zaman, İzzet Keribar, İskender Iğdır, Sevi Sunuç, Tahsin Aydoğmuş, Veysel Kurtoğlu ve Bünyad Dinç'in 227 fotoğrafı yer alıyor.

DENİZ TEZTEL

"Önemli olan Kapadokya'yı görmek değil algılamak..."

Kapadokya'yı böyle anlatıyor Faruk Pekin.

Asıl mesleği kimya mühendisliği olan Faruk Pekin 13 yıldır turizmle ilgileniyor. Turizmden önce sendikacılık ve sosyal haklar üzerine çalışan Pekin'in 12 Eylül öncesi yazdığı "Artı Değer Nedir?" isimli kitabı yayımcıların değimiyle en çok satan kitaplar arasında idi. Pekin'in turizmle ilgilenmeye başladığından sonraki ilk kitabı "Kapadokya: Kayalardaki Şiirsellik."

Türkiye standartlarına göre "şık" sayılabilecek nitelikteki 228 sayfalık kitap Fransa'da basılmış. Aygaz sponsorluğunda Maestro Yayıncılık A.Ş.'nin yayımladığı kitabın fotoğraf editörlüğünü Bünyad Dinç yapmış. İngilizce ve Türkçe basılan kitapta Ali İhsan Gökçen, Cüneyt Oğuztüzün, Emre İkizler, Faruk Akbaş, Gültekin Çizgen, Hakan Öge, İbrahim Zaman, İzzet Keribar, İskender Iğdır, Sevi Sunuç, Tahsin Aydoğmuş, Veysel Kurtoğlu ve Bünyad Dinç'in 227 fotoğrafı yer alıyor.

Çin'den Küba'ya, Hindistan'dan İsrail'e,

Faruk Pekin Kapadokya'yı anlatıyor

Kayalardaki Şiirsellik

il'e, Peru'dan Vietnam'a dünya'nın birçok yöresini gezen ve gezdiren Pekin tam anlamıyla bir Kapadokya hayranı. "Kapadokya" deyince gözleri ışıldayan Pekin başlıyor anlatmaya:

"İlk 1967'de gördüm Kapadokya'yı. O zamanlar Nevşehir ve Ürgüp'e turizm yeni yeni girmeye başlamıştı. İlk gördüğümde bayağı şaşırmıştım. Peri bacaları arasında dolaşınca, rengârenk kaya oyma mekânları görünce kendinizi farklı bir boyutta sanıyorsunuz. Turizmle ilgilenmeye başlayınca ayrıntılara dalmaya başladım, Kapadokya ile ilgili çıkan hemen hemen her şeyi okudum. Ve Kapadokya'yı yorumlamayı gezdikçe öğrendim..."

Avrupalıların Kapadokya'yı 1700'lü yılların başında gördüğünü, bu yüzyılın başında da Peder Jerphanion isimli misyoner bir papazın iki cildi yazı, üç cildi tablodan oluşan ve 1942 yılına kadar basımı süren büyük bir eser çıkardığını belirten Pekin, Kapadokya üzerine birçok eser yazılmasına karşın "Kapadokya: Kayalardaki Şiirsellik" kitabında yine de yöreye ilgili pek çok yeni ayrıntının yer aldığını belirtiyor:

Doğu ile Batı'nın örtüşmesi

"Bünyad Dinç'le birlikte birkaç kere Kapadokya'ya gittik ve ilginç yerleri fotoğraflamaya çalıştık. Örneğin kitabın 170. sayfasında yer alan fotoğraf benim çok ilgimi çekiyor. Bu fotoğraf İhlara Vadisi'ndeki Yılanlı Kilisesi'nde çekildi. Burada İsa bağdaş kurup oturmuştur. Bu İslamiyet ile Hristiyanlığın ya da Doğu ile Batı'nın örtüşmesini dile getirir gibidir. Kitabın 118. sayfasında Hallaç Dere Manastırı'ndaki yan odadaki insan kabartması yer alıyor. Bu Kapadokya'daki tek insan kabartmasıdır ve uzun atlayan bir adam gibidir. Bu fotoğraf Türkiye'de daha önce hiçbir yerde yayımlanmadı. Ayrıca yine kitapta daha önce üzerinde fazla durulmayan bir Çeç tümülüsü vardır. Kapadokyalılar tarafından bilinir ama ne yazık ki çok fazla üzerine gidilmemiştir. 108. ve 109. sayfalarda buna yer verildi.

Çeç tümülüsü henüz kazıların sürdürüldüğü bir yerdir. Burası Nemrut Dağı gibi, bir gömme yeri ya da ayin yeri olabilir.

Kapadokya'yı Ürgüp-Nevşehir-Avanos üçgeni içine sıkıştırmaktan kaçındık, geniş bir alana yaydık. Hacıbektaş, Kayseri, Niğde, Aksaray gibi bir bölgeye yaydık. Gerçeği de budur. İkinci olarak bu bölgede daha çok bilinen jeolojik oluşumlar yerine, doğanın ortaya koymuş olduğu az bilinen jeolojik tüm güzelliklere yer vermeye çalıştık. Üçüncüsü ve daha önemlisi bence günlük hayatı öne çıkaran fotoğrafları kitaba taşıdık. Bu anlamda Kapadokya üzerine yazılan ilk büyük prestij kitabı oldu."

Dünyada doğal olarak hayran kalılabilecek çok fazla yer bulunduğuna değinirken "Örneğin Çin'deki Guil nehrindeki yükseltiler ya da Vietnam'daki Halong körfezi, Amerika'daki Grand Canyon da insanı hayran bırakır" diyen Pekin, Kapadokya'nın en önemli özelliğini bir cümle ile açıklıyor:

"Doğa ile insan etkinliğinin akıl almaz bir uyumu."

Pekin, Kapadokya'nın "Anadolu için önemini" ise şöyle anlatıyor:

Doğa ile insanın uyumu

"Kapadokya'da doğa yaratmış, insan işlemiş. İnsan doğayı kopya etmiş, zamanla biraz da ileri götürmüş. Sonuçta

doğa ile insan etkinliğinin akıl almaz bir uyumu ortaya çıkmış. Doğa ile insan orada ortaklaşa bir şeyler oluşturmuş. Şu anda bu hâlâ devam ediyor. Hem doğa aşındırmaya devam ediyor, hem insan etkinliği devam ediyor.

Kapadokya'nın bir başka önemi de oradaki tarihtir. 'Kapadokya' deyince birçok insanın aklına sadece Bizans sanatı ve kilise geliyor. Oysa orada yalnızca kiliseler, yalnızca Bizans yapıtları yok. On dan öncesi var. Orada Hattilerin, Hititlerin varlıkları söz konusu. Onlardan da önce örneğin Aşıklı Höyük, Acem Höyük gibi değişik arkeolojik kazı alanları olan yerleşimler var. Bu yerleşimlere baktığımızda İ.Ö. 9 binlere kadar gidebiliyoruz. Kapadokya'nın ilginç bir başka yanı da; Doğu Roma yani o zamanki Konstantinopolis dışında, metropol dışındaki bir taşra yerleşimi. Hem o zamanki başkentten etkileniyor, hem de kendi söylemini öne çıkarıyor.

Ayrıca Anadolu'daki Roma İmparatorluğu Selçukluların gelmesiyle bozuluyor. Değişikliğe uğruyor. O güne kadar çoğunluğu Ortodoks olan bu insanlar yepyeni bir kültürle karşılaşıyorlar. Ama gelenler hemen onları yerlerinden etmiyor. Şu andaki en önemli tartışmalardan biri; Anadolu'da Selçuklulardan önce, Türklerden önce ne vardı?

Bu tartışma hâlâ sürüyor... Oysa birçok şey vardı ve gelenler ellerinde süpürge ile Anadolu'da yaşayan insanları süpürmediler. Onlarla birarada yaşamaya başladılar. Bu dinlerarası hoşgörü, bu zorunlu barış içinde birarada yaşamı açıkçası 1924'e kadar sürer. 1924'ten sonra Anadolu Ortadokslar Türkiye'den dışarıya gönderilirler. Göç acıklı bir olaydır. İnsanın doğduğu, büyüdüğü yaşadığı yerden koparılıp alınması bir hayli kötü... Buralardan Yunanistan'a gidenler çok acı çekmiştir."

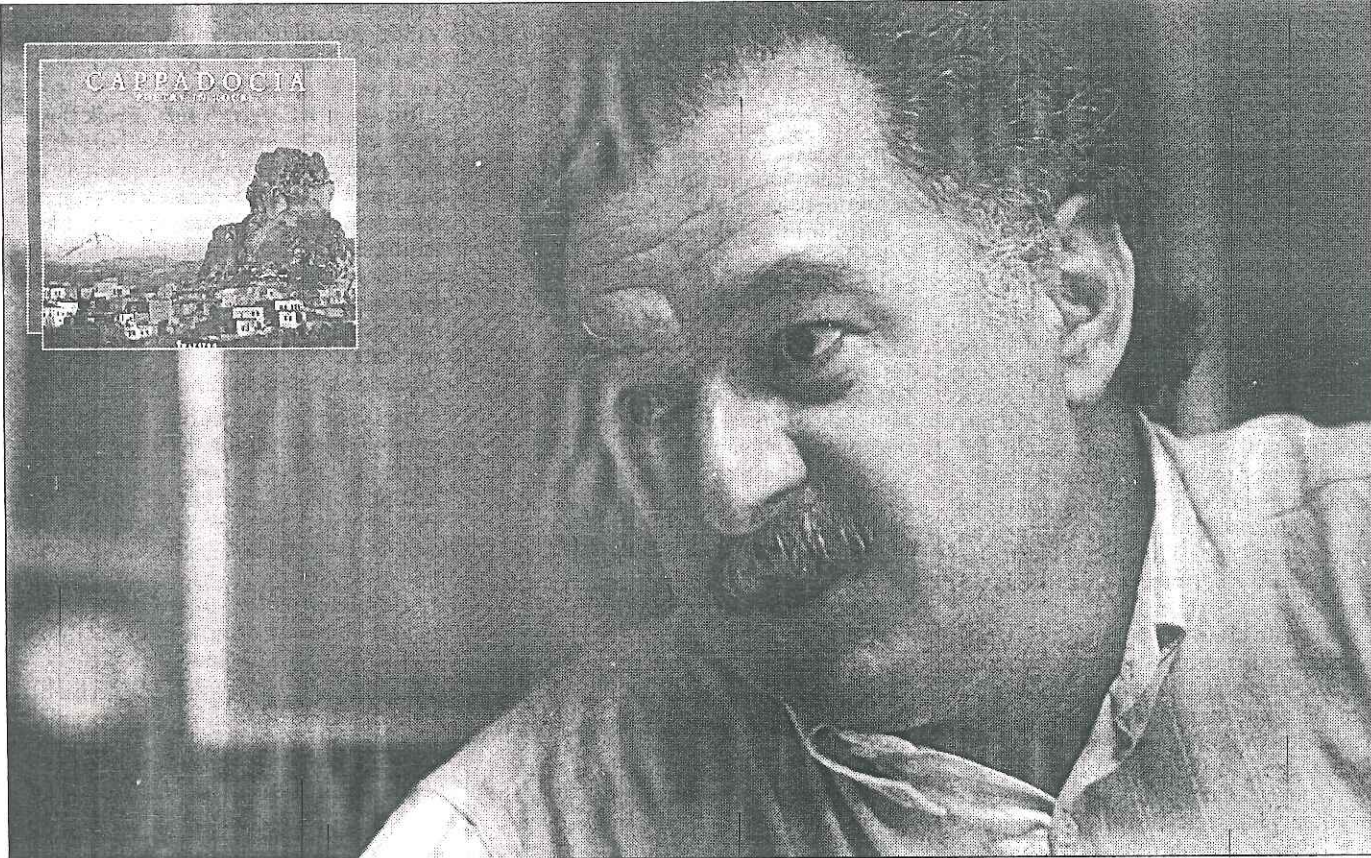
Kapadokya'da geçmişte yaşayanlar kadar günümüzde yaşayanlar da ilgilendiriyor Faruk Pekin'i. Kapadokya'nın rastlantı sonucu deprem bölgesi olmamasını büyük bir memnuniyetle karşılayan Pekin, ancak başka tehlikelere dikkat çekiyor:

"Kapadokya'daki gevrek küflü yapıların bir sallanma ile yok olması ufak bir ihtimal. Ancak o kadar fazla yerleşik nüfusu oldu ki; o asfalt yollar üzerinde bir yandan yolcu taşıyan otobüsler, öbür taraftan doğal soğutmalı depolara meyve taşıyan kamyonlar... Bunların getirdiği sarsıntı çok ciddi bir sorun. Herkes Kapadokya'yı gelişigüzel kazıyor. Evet, kaya oyma çağdaş disko ya da çağdaş lokanta güzel bir şey. Ancak bu kazılar denetimsiz.

Bir başka önemli konu da, bir dönem peri bacaları kamu mülkiyetindeydi, daha sonra özel mülkiyete geçti. Devlet, yaptığı yanlışlığı zaman içinde anladı ve peri bacalarını özel mülkiyetten çıkarmak için karşı davalar açtı. Bunun bir kısmını da kazandı. Kazandı ama o kazandığı davaların sonucunu kim uygulatacak? Öyle bir merci yok. İhlara Vadisi'nde bile belli yerler hâlâ şahıslara ait..."

Kısacası "Kapadokya" Faruk Pekin için çok şey anlatıyor... Ve Faruk Pekin bu kitapla "Kapadokya'nın çok yönlülüğünü, çok kültürlülüğünü, çok dinliliğini biraz olsun vurgulamaya çalıştığını" söylüyor. ■

Cappadocia, Poetry in Rocks / Maestro Reklamcılık, Tel: 236 45 55 / 228 s.

Faruk Pekin bu kitapla "Kapadokya'nın çok yönlülüğünü, çok kültürlülüğünü, çok dinliliğini biraz olsun vurgulamaya çalıştığını" söylüyor.